

ÇEVRE

YANDAŞA MADEN VATANDAŞA GAZ

ARTVİN'İ KIRLETECEK MADENE
KARŞI HALK 20 YIL HUKUK
MÜCADELESİ VERDİ. DEVLET İŞE
KAZANIMLARINI BOŞA ÇIKARMAK
İÇİN ELİNDEN GELENİ YAPTI.
İMTİYAZLI ŞİRKETE GAZ, PLASTİK
MERMİ VE DARP İLE YOL AÇILDI.

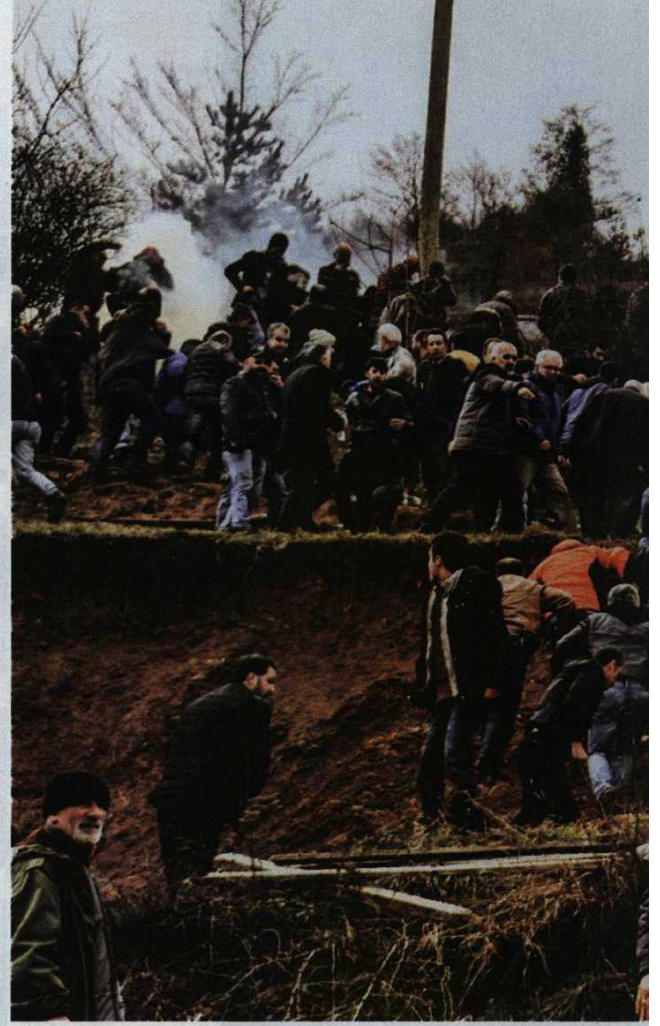
GÜRHAN SAVGI

Artvin, küresel ölçekte korunması gereken 200 sıcak noktadan biri. Yöreye özgü mikro-klima iklimi oluşturan yükseltileriyle eşsiz bir bitki ve hayvan varlığına ev sahipliği yapıyor. Geçen hafta savaş alanına dönen Cerattepe, Artvin şehir merkezinin ve Kafkasör Turizm Merkezi'nin bulunduğu yamacın zirvesinde yer alıyor. 1990'da bir parçası olduğu Hatila Millî Parkı'nın dışına çıkarıldı. Yaklaşık 4 bin 400 hektarlık Cerattepe, şehri heyelanlardan koruyan, temiz su ve hava üreten doğal yaşlı ormanlarla örtüldü.

Bölgede madencilikle ilgili ilk gelişme 1989'da ortaya çıktı. Altın, bakır, gümüş madenle-

rinin çıkarılması için Kanadalı Cominco firması ruhsat aldı. Cerattepe'de yapılan sondaj ve arama çalışmalarının kirlitici ve heyelana sebep olucu etkilerini fark eden yöre halkı, 1995'te Yeşil Artvin Derneği'ni kurdu. 1990-2000 yılları arasında yapılan çalışmalarda kuyulardan çıkarılan ağır metal yüklü örnekler, çuvallar içerisinde ormana rastgele bırakıldı. Zamanla çürüyen çuvallardaki zehirli materyaller açığa çıktı. Su ve toprak kirliliği oluştu. Yeşil Artvin Derneği'nin düzenlediği panel, konser ve imza kampanyasından sonra şirket, yörede 2003'te faaliyetine son verdiğini duyurdu.

Bir yıl sonra yeni bir Kanadalı firma sahneye çıktı. Inmet Mining firmasına işletme

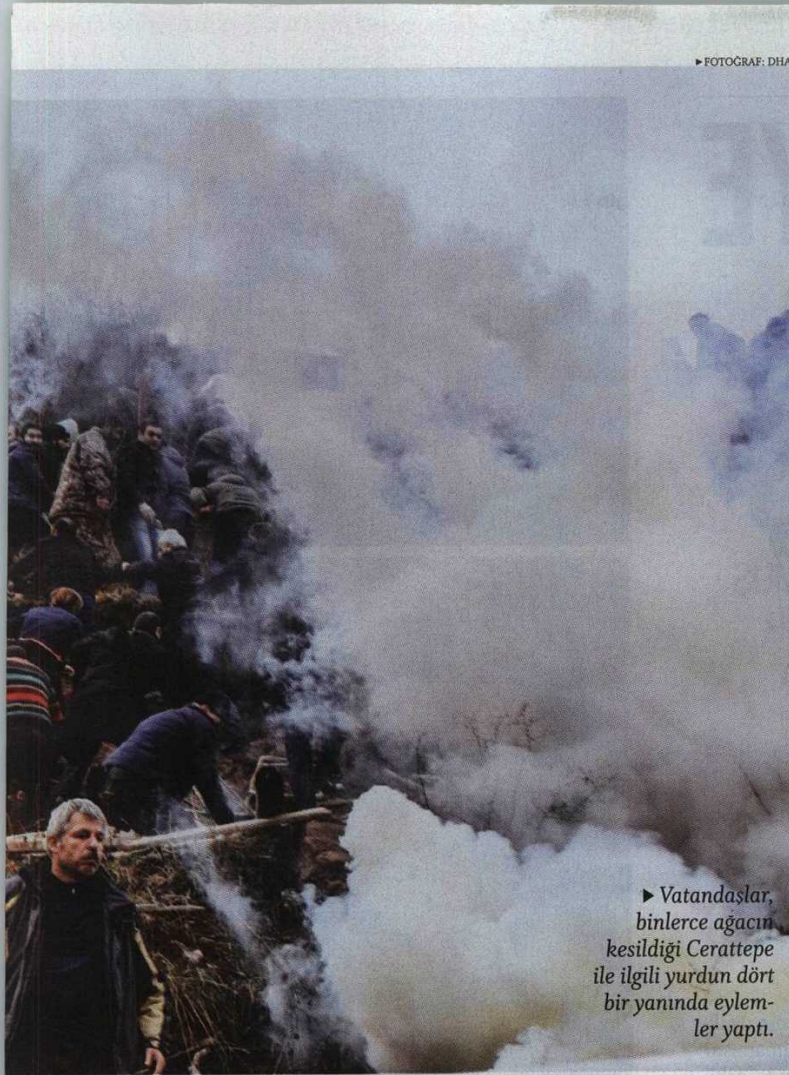

ruhsatı verildi. Şirket ağaç keserek tünel açma çalışmalarına başladı. Bu gelişmeler üzerine Yeşil Artvin Derneği ile Artvin Barosu ruhsatın iptali için 6 Haziran 2005'te Erzurum 2. İdare Mahkemesi'nde aynı dava açtı. Mahkeme yürütmeyi durdurdu. Trabzon İdare Mahkemesi de şirketin itirazını reddetti. 2008'de şirket Cerattepe'yi bırakma kararını açıkladı. İlgili yönetmelikleri hiçe sayarak sadece maden tünelinin ağzını betonla kapattı. Buradaki zeminde derin yarıklar oluşması heyelan endişesini doğruladı. Artvin İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nce yapılan incelemeler neticesinde, galeri içerisinde biriken ağır metal yüklü suyun çevreye deşarj edildiği ortaya çıktı. Şirkete cüzi

bir para cezası uygulanabildi.

Yöre halkının huzuru 2012'de tekrar bozuldu. Bu tarihte Cerattepe ve Genya bölgelerinin maden ruhsatı ihalesi yapıldı. Kazanan firma, işi Cengiz Holding'e kiraladı. Şirket, madeni işletme konusunda zaman içinde değişik yöntemler beyan etti. Bu durum kayda değer bir fizibilite olmadığına dair şüpheleri artırdı. Bu şirketin adı son dönemde 3. havalimanı ve nükleer santral deniz yapıları ve elektrik dağıtım ihalelerinin verilmesiyle öne çıktı. 17/25 Aralık Büyük Yolsuzluk Operasyonu'nda da şirketin sahibi Mehmet Cengiz, 'millele küfreden adam' olarak anıldı.

Duyarlı vatandaşlar, madenin işletmeye geçmesi için zorunlu olan Çevresel Etki

► FOTOĞRAF: DHA

► FOTOĞRAF: CİHAN

► Vatandaşlar, binlerce ağacın kesildiği Cerattepe ile ilgili yurdun dört bir yanında eylemler yaptı.

Değerlendirme (ÇED) toplantılarını yaptırmasa da şirket 'ÇED Olumlu' kararını aldı. Rize İdare Mahkemesi'nde 2013'te ÇED'in iptali için açılan dava 2 yıl sonra iptal ile neticelendi. Mahkeme, kararını çok temel bir gerekçeyle dayandırdı: "Bu maden faaliyetinin hayata geçirilmesinin, Artvin'in yöre sakinleri açısından yaşam alanı olmaktan çıkacağı, bu bölgede aynı anda dava konusu proje ile bu projenin etkisi altında bulunan yaşam alanları ve koruma altındaki alanların bir arada olmayacağı kanaatine varılmıştır."

İdarenin bu kararı dikkate alarak sonraki tüm düzenlemeleri buna göre yapması gerekiyordu. Fakat yeni ÇED raporu, 16 Haziran 2015'te 'kamu yararı vardır' gerekçesiyle tekrar kabul

edildi. Bu gelişme üzerine halk, Cerattepe girişinde 21 Haziran 2015'te bugüne kadar sürdürdükleri nöbete başladı. Birkaç kez ağaç kesimi ve şirkete yer teslimi için güvenlik güçlerini alarak gelen ekipleri püskürttü. Bu arada Artvin Valisi'yle konu hakkında görüşmeye giden davanın avukatı Bedrettin Kalın, hayretlere düşüren bir söz işitti: "İyi rezerv var. Eski ÇED'i çöpe atın. Ben şirketin güvenliğini sağlamak zorundayım."

Mahkemenin iptal kararları bypass edilerek verilen yeni ÇED'e karşı açılan davaya 751 kurumsal ve şahsi şikâyetçi ile 61 avukat katıldı. Bu yargılama dünyanın en geniş katılımlı çevre davası olarak hukuk tarihine geçti. İptal edilen ÇED olumlu kararının gerekçe-

lerine bakmaksızın tekrar ÇED olumlu kararını vermek, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın sıkça uyguladığı bir taktik. Yeni ÇED'e karşı açılan dava sonuçlanana kadar kollanan yatırımcı, projeye başlamış oluyor. Hukukçular, bu durumu, idarenin yargı kararlarını uygulamasını emreden Anayasa'nın 138. maddesine aykırı eylem olarak tanımlıyor.

Cerattepe'de son operasyon, kış ortasında havaların bir nebze ısınmasıyla geldi. Çevre illerden güvenlik güçleri takviye edilmeyle başlayınca binlerce vatandaş Cerattepe çıkışında toplandı. Bu arada CHP Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, bütün bakanları ikna ettiğini, bir tek Efkan Ala'yı ikna edemediğini belirterek, Ala'nın 'Vurun gecin' dediğini söyledi. Söylenen gibi

de oldu. Son olarak komandoların desteğinde harekete geçen Cengiz Holding personeli, 3 gün canla başla süren direnişin ardından amacına ulaştı. Bu arada İstanbul'da Cengiz Holding önünde ve Artvinlilerin yoğun olarak bulunduğu İzmir, Bursa, Kocaeli gibi illerde direniş destek eylemleri gerçekleştirildi.

Cerattepe'deki eylemde gözüktüğüne inanarak serbest bırakılan Yeşil Artvin Derneği Başkanı Nur Neşe Karahan, 20 yıldır hukuk içinde bedenleriyle bütün canlıların yaşam hakkını savduklarını belirtiyor. Artvin halkının olağanüstü bir direniş gösterdiğine inanan Karahan, bunu sürdüreceklerini söylüyor. Yapılan müdahalenin ve şirketin Cerattepe'ye girişinin hukuksuz olduğunu belirtiyor. ■